

PROTOKOL ZA UTAKMICE PRVIH ODBOJKAŠKIH LIGA CRNE GORE
Službena lica moraju da primjenjuju ovaj Protokol prije, za vrijeme i poslije utakmice.

1. PRIJE POČETKA UTAKMICE

45 MINUTA PRIJE POČETKA

SASTAVI EKIPA

TRENERI (ili KAPITENI):

Treneri (ili Kapiteni) predaju Delegatu sastave ekipa i licencne kartone za upisane Igrače-ice, Trenere, Ljekare, Fizioterapeute i Statističare.

Poslije provjere, Delegat ovjerava i daje sastave ekipa Zapisničaru da ih upiše u Zapisnik.

EKIPE:

Ekipe se zagrijevaju bez lopti izvan prostora za igru. Ekipe, ukoliko žele i uz dozvolu Delegata (ili Prvog sudije), koriste prostor za igru za zagrijavanje sa ili bez lopti.

b 16 MINUTA PRIJE POČETKA

EKIPE:

Ako Igrači-ice treba da zamijene dresove, moraju to učiniti van terena. Svi Igrači-ice na početku zvaničnog zagrijavanja (a Kapiteni prilikom žrijebanja) moraju imati opremu za utakmicu, dok Treneri, Ljekari, Fizioterapeuti i Statističari moraju biti ili u sportskoj opremi ili pristojno odjeveni (prema uputstvu UOTCG i uputstvu OSCG).

SUDIJE:

Sudije provjeravaju visinu i zategnutost mreže, poziciju antena i bočnih traka.

c 15 MINUTA PRIJE POČETKA

ŽRIJEB

Prvi i Drugi sudija i oba Kapitena dolaze u zonu ispred zapisničkog stola. Izvrši se žrijebanje, nakon čega Prvi sudija obavještava Zapisničara o ishodu žrijebanja.

Kapiteni i Prvi treneri potpisuju Zapisnik.

Ukoliko Kapiten nije prisutan ili ne želi da potpiše Zapisnik, ekipa ne može da nastupi.

Ukoliko Prvi trener ne želi da potpiše Zapisnik - biće odstranjen.

D 14 MINUTA PRIJE POČETKA

ZAGRIJEVANJE

SUDIJE:

Prvi sudija zviždukom označava početak zvaničnog zagrijavanja na mreži: 5

minuta za svaki tim (prvo ekipa koja ima prvi servis) ili 10 minuta zajedno. Prvi sudija mora provjeriti lopte za igru, tablice sa brojevima za zamjenu Igrača-ica, kao i svu ostalu opremu, neophodnu za odigravanje utakmice (Zapisnik, zvučne signale, uniforme itd.).

Prvi sudija mora dati potrebne instrukcije Linijskim sudijama, dodavačima lopti i brisačima poda, kao i provjeriti boje dresova oba "Libera".

E 12 MINUTA PRIJE POČETKA LISTIĆI ZA POSTAVE

SUDIJE:

Drugi sudija mora obezbijediti da oba Trenera (ili Kapitena) dostave po dvije kopije listića sa početnim postavama za prvi set. Drugi sudija dostavlja primjerke listića Delegatu i Zapisničaru, nakon čega isti upisuje u Zapisnik brojeve po šest Igrača-ica startnih postava, kao i broj i ime "Libera" na mjesto za to predviđeno u Zapisniku.

Zapisničar vraća Drugom sudiji dva primjerka listića, koje isti zadržava tokom seta.

Jedino je Delegat ovlašćen da proslijedi listiće sa postavama TV-ekipi i zvaničnom Statističaru.

EKIPE:

Oba Trenera (ili Kapitena) daju listiće za početne postave za prvi set Drugom sudiji.

f 4 MINUTA PRIJE POČETKA

SUDIJE:

Prvi sudija zviždukom označava kraj zvaničnog zagrijavanja. Nakon toga sudije traže dozvolu Delegata da počnu utakmicu.

EKIPE:

Prekidaju zagrijavanje nakon sudijinog zvižduka i odmah odlaze ka svojoj klupi.

g 3 MINUTA PRIJE POČETKA NAJAVA UTAKMICE

SUDIJE:

Prvi i Drugi sudija zajedno sa Linijskim sudijama staju bočno uz mrežu u sredini terena licem okrenuti prema glavnoj TV kameri postavljenoj na strani gdje je zapisnički sto, odnosno prema publici, ukoliko je gledalište samo sa jedne bočne strane terena.

EKIPE:

Na sudijski zvižduk, svi Igrači-ice obje ekipe zajedno sa sudijama ulaze u teren i postrojavaju se bočno u sredini terena, okrenuti licem kako je naznačeno za sudije.

SPIKER (ukoliko postoji):

Najavljuje utakmicu (Kolo, Liga, gostujuća ekipa i domaća ekipa).

SUDIJE:

Nakon najave utakmice, Prvi sudija zviždukom daje znak Igračima-icama obje ekipe da pozdrave publiku i zapisnički sto, da se rukuju kod mreže, posle čega se vraćaju na svoje klupe. Treneri, Pomoćni treneri, Ljekari, Fizioterapeuti i Statističari zajedno sa po šest Igrača-ica prve postave u prvom setu i "Liberom" ostaju na klupi radi pojedinačnog predstavljanja. Rezervni Igrači-ice moraju otići u prostor za zagrijavanje.

h **2,5 MINUTA PRIJE POČETKA**

SUDIJE:

Linijske sudije odlaze od zapisničkog stola na svoja mjesta, Prvi i Drugi sudija odlaze od zapisničkog stola do sredine terena, neposredno uz mrežu licem okrenuti kao kod najave utakmice. Nakon što ih spiker predstavi, Prvi sudija ide na sudijsku platformu, a Drugi sudija ide pred zapisnički sto.

Sudijski pozdrav nakon predstavljanja je iskorak i naklon glavom prema publici i zapisničkom stolu.

Ukoliko nema ozvučenja, sudije od zapisničkog stola odlaze direktno na svoja mjesta.

SPIKER (ukoliko postoji):

Predstavlja imena Prvog sudije, Drugog sudije i Delegata.

PREDSTAVLJA IGRAČE POČETNIH POSTAVA, OBA "LIBERA", TRENERE I POMOĆNE TRENERE (prvo ekipa koja ima prvi servis).

EKIPE:

Nakon predstavljanja svog imena, svaki Igrač-ica početne postave i "Libero" ekipe koja ima prvi servis ulazi na teren pozdravljajući publiku. Prvi i Drugi trener ustaju i pozdravljaju publiku, nakon što su predstavljeni. Nakon toga, postupak se ponavlja za ekipu koja prima servis. Ostali članovi ekipa biće predstavljeni tokom utakmice, kada uđu u teren kao zamjene.

SUDIJE:

Nakon predstavljanja Igrača-ica početnih postava, "Libera" i Trenera, Drugi sudija dodaje dvije lopte za igranje utakmice sakupljačima lopti i provjerava pozicije Igrača-ica početnih postava, shodno prijavljenim na listićima početnih postava. Pita Zapisničara da li je završio provjeru i da li je spreman za početak utakmice. Po dobijanju potvrdnog odgovora dodaje treću loptu Igraču-ici koji prvi servira.

i **NA POČETKU UTAKMICE**

SUDIJE:

Drugi sudija zvaničnim sudijskim znakom pokazuje Prvom sudiji da je sve spremno za početak utakmice.

Prvi sudija zviždukom dozvoljava izvođenje prvog servisa na utakmici.

INTERVALI (pravilo 19.1)

EKIPE:

Na kraju svakoga seta šest Igrača-ica se postroje na osnovnoj liniji svog polja. Poslije znaka Prvog sudije ekipe mijenjaju polja. Kada Igrači-ice prođu stubove mreže, idu direktno ka svojoj klupi.

SUDIJE:

U momentu kada Prvi sudija zviždukom završi posljednje nadigravanje u setu, Drugi sudija mora započeti mjerenje pauze između setova.

Drugi sudija obavlja kontrolu tablica sa brojevima za zamjenu Igrača-ica. 2'30" Drugi sudija daje znak zviždukom.

EKIPE:

Na znak Drugog sudije po šest Igrača-ica upisanih na listiće za početne postavu ulaze direktno na teren.

SUDIJE:

Drugi sudija provjerava da li su šest Igrača-ica svakog tima oni, koji su upisani u listiće za početne postavu, i da li su u pravilnom rasporedu.

Sakupljač lopti će tada dodati loptu Igraču-ici koji treba da servira.

3'00" - Prvi sudija zviždukom dozvoljava izvođenje prvog servisa.

INTERVAL PRIJE ODLUČUJUĆEG SETA

EKIPE:

Na kraju četvrtog seta svih šest Igrača-ica obje ekipe postrojava se na osnovnoj liniji svoga polja. Na znak Prvog sudije direktno idu ka svojoj klupi.

KAPITENI:

Dolaze do zapisničkog stola radi žrijebanja.

SUDIJE:

Dolaze do zapisničkog stola radi žrijebanja.

2'30" - Drugi sudija daje znak zviždukom.

EKIPE:

Na znak Drugog sudije po šest Igrača-ica upisanih na listiće za početne postavu ulaze direktno na teren.

SUDIJE:

Drugi sudija provjerava da li su šest Igrača-ica svakog tima oni, koji su upisani u listiće za početne postavbe, i da li su u pravilnom rasporedu.

Drugi sudija tada dodaje loptu Igraču-ici koji treba da servira.

3-00" – Prvi sudija zviždukom dozvoljava izvođenje prvog servisa.

3. NA KRAJU UTAKMICE

EKIPE:

Na kraju utakmice po šest Igrača-ica svakog tima odlaze na svoju osnovnu liniju i pozdravljaju publiku. Na znak Prvog sudije prilaze i pozdravljaju se uz mrežu, gde im se mogu priključiti i rezervni Igrači-ice, nakon čega napuštaju teren i odlaze ka svojim klupama. Kapiteni odlaze do zapisničkog stola i potpisuju Zapisnik.

SUDIJE:

Prvi i Drugi sudija staju na bočnu liniju kod sudijske platforme i nakon pozdravljanja sa Kapitenima upućuju se ka zapisničkom stolu radi okončanja administrativnih poslova.

Linijske sudije se sa svojih mjesta upućuju direktno ka zapisničkom stolu.

Tim momentom sudijski posao nije okončan.

Mora se pratiti sportsko ponašanje ekipa i nakon završetka utakmice. Sve dok su ekipe u prostoru za igru, svako nesportsko ponašanje nakon završetka utakmice mora biti registrovano, prijavljeno Delegatu i zapisano u Zapisniku u rubrici "Primedbe" ili u posebnom Izveštaju.

NAPOMENA:

Sve utakmice treba da počnu u zakazano vrijeme.

Ako se iz bilo kog razloga desi da utakmica kasni, zvanični Protokol će početi kada su teren i ekipe spremni za igru. Sudije će obavijestiti oba Trenera (ili Kapitena) o početku utakmice.

POSTROJAVANJE ZA PREDSTAVLJANJE

Glavna TV kamera

ZAPISNIČKI STO

LPPPPPPPPPP/L C	(R) R R-2	R-1 R (R)	C L/PPPPPPPPPL
-----------------	--------------	--------------	----------------

R-1 = Prvi sudija

R-2 = Drugi sudija

L = Linijski sudija

C = Kapiten

P = Igrač

L = Libero

**ODBOJKAŠKI SAVEZ
CRNE GORE**
Predsjednik
Cvetko PAJKOVIĆ, s.r.

**UDRUŽENJE ODBOJKAŠKIH
SUDIJA CRNE GORE**
Predsjednik
Veselin ĐUKOVIĆ, s.r.